

Raadsvergadering d.d. : 16 januari 2020

Agendapunt :

Onderwerp : Instellen Gebiedsfonds windpark Oostermoer met financiële bijdrage gemeente Aa en Hunze

Portefeuillehouder : N.J.P. Lambert

Datum :

Onderwerp: Instellen Gebiedsfonds windpark Oostermoer met financiële bijdrage gemeente Aa en Hunze.

Voorgesteld besluit

1. Het college instemming te verlenen om in samenwerking met de provincie Drenthe, de initiatiefnemers en de OmgevingsAdviesRaad van het windpark Oostermoer, een Gebiedsfonds Oostermoer in te stellen.
2. Het financiële beheer en de globale bestedingsdoelen van het Gebiedsfonds Oostermoer te bepalen in samenspraak met de provincie en de OmgevingsAdviesRaad.
3. De OmgevingsAdviesRaad te laten besluiten over de concrete besteding van de financiële middelen in het Gebiedsfonds windpark Oostermoer.
4. Voor het Gebiedsfonds windpark Oostermoer een financiële bijdrage te verstrekken ter hoogte van € 312.000 en dit bedrag ten laste van de VAR te brengen.

Inleiding

Begin 2018 heeft de Raad van State (RvS) in zijn uitspraak bepaald dat het beroep tegen het Rijksinpassingsplan, de omgevingsvergunningen en de ontheffing van de Flora- en Faunawet ongegrond zijn. Daarmee zijn de besluiten onherroepelijk geworden en mag het windpark De Drentse Monden en Oostermoer gebouwd worden. Na de uitspraak van de RvS zijn de initiatiefnemers gestart met de voorbereiding van de bouwfase. De komst van het windpark heeft grote gevolgen voor de omwonenden. Daarom is het belangrijk dat de omgeving met de initiatiefnemers tot afspraken kan komen over de beperking van hinder tijdens de bouwfase en de exploitatie van het windpark. Daarnaast is het voor de acceptatie van het windpark van belang dat omwonenden die de lasten dragen van het windpark, ook mee kunnen delen in de lusten. Bestuurlijk is uitgesproken dat de gemeente, provincie en de initiatiefnemers hiervoor gezamenlijk een Gebiedsfonds willen opzetten. Voor het overleg met de initiatiefnemers en de besteding van het Gebiedsfonds is inmiddels een OmgevingsAdviesRaad (OAR) in het leven geroepen. Daaruit komt nu de vraag hoe groot de bijdrage van de gemeente aan het Gebiedsfonds zal zijn. Met dit advies vragen wij uw raad om een Gebiedsfonds in te stellen en daarvoor een financiële bijdrage beschikbaar te stellen.

Beoogd effect

Instellen van een Gebiedsfonds windpark Oostermoer.

Bepalen van de gemeentelijke bijdrage aan het Gebiedsfonds windpark Oostermoer.

Argumenten

1.1. Een gebiedsfonds is een instrument om de lokale omgeving van een windpark mee te laten delen in de lusten van het windpark en daarmee de acceptatie van het windpark te vergroten.

Met een gebiedsfonds wordt een deel van de opbrengsten van een windpark afgedragen aan de lokale omgeving. Het idee is dat de omgeving niet alleen de lasten moet dragen van een windpark,

maar ook moet kunnen delen in de lusten. Er is onder omwonenden geen draagvlak voor het windpark Oostermoer. Door de omgeving mee te laten delen in de financiële opbrengsten van het windpark kan er nog wel een zekere mate van acceptatie ontstaan.

2.1. Voor de publieke verantwoording en een doelmatige besteding van de middelen is het wenselijk om het fondsbeheer met alle partijen goed te regelen en bij de gemeente neer te leggen.

Het in te stellen Gebiedsfonds wordt gevoed met financiële bijdragen van het Rijk, de provincie, de gemeenten en de initiatiefnemers. Het beheer van het fonds moet onderling nog formeel geregeld worden. Gelet op de directe relatie met de omwonenden en de lokale besteding van de middelen lijkt het logisch om het beheer aan de gemeente toe te wijzen. De provincie staat daar ook positief tegenover omdat zij anders mogelijk beheerder zou kunnen worden van 4 verschillende gebiedsfonds voor Emmen, Coevorden, Borger-Odoorn en Aa en Hunze. Alle gebiedsfonds zullen vanwege het lokale maatwerk hun eigen kenmerken en bestedingsdoelen krijgen. Dat maakt een fondsbeheer door de provincie al gauw onoverzichtelijk en te veel op afstand. De bedoeling is om het fondsbeheer zo efficiënt mogelijk in te richten met korte lijnen en heel weinig overhead. Wat daarvoor juridisch en financieel nodig is wordt de komende tijd onderzocht. Omdat voor het Gebiedsfonds maatschappelijke middelen worden ingezet is het belangrijk om verantwoording af te kunnen leggen over een doelmatige besteding naar buiten toe. Hiervoor zal het nodig zijn vooraf, in gezamenlijk overleg met de provincie en de OAR, de globale bestedingsdoelen vast te leggen.

3.1. Uitgangspunt is dat de omgeving via de OAR bepaalt hoe de middelen uit het Gebiedsfonds Oostermoer worden besteed.

Voor een aantal windparken in Nederland is al een gebiedsfonds opgezet. Hoe een gebiedsfonds wordt opgezet is sterk afhankelijk van de lokale omstandigheden. Er zijn bijvoorbeeld verschillen in de juridische constructie, de besluitvorming en de doelen waar de inkomsten aan besteed kunnen worden. In eerste instantie waren gebiedsfonds vooral gericht op het financieren van lokale projecten van algemeen nut, zoals het (mede) financieren van een dorps huis, clubgebouw, zwembad, speeltuin, etc. Tegenwoordig zien we dat een deel van de inkomsten ook wordt ingezet voor een jaarlijkse vergoeding aan die omwonenden die het meeste last hebben van het windpark, al dan niet met het oogmerk dat zij hun huis daarmee kunnen aanpassen om de overlast te beperken.

4.1. Er is geen wettelijke basis voor het instellen van een gebiedsfonds of een richtlijn voor het verlenen van een financiële bijdrage daaraan.

Voor omwonenden die schade lijden als gevolg van inkomstenderving of vermindering van de waarde van onroerend goed, als gevolg van een ruimtelijk plan, is er een wettelijk geregelde planschaderegeling (nadeelcompensatie voor rechtmatig overheids handelen). Met het instellen van een gebiedsfonds wordt onderkend dat een windpark niet alleen individuele schade veroorzaakt maar ook het woon- en leefklimaat van de omgeving in algemene zin aantast. Voor de compensatie van dit nadeel is geen wettelijke basis. Het instellen van een gebiedsfonds is gebaseerd op een gevoelde verantwoordelijkheid van overheden en initiatiefnemers om het windpark voor de omgeving zo acceptabel mogelijk te maken. Dat kan deels bereikt worden door de omgeving te compenseren voor de nadelige gevolgen en mee te laten delen in de opbrengsten van het windpark. De financiële bijdrage aan een gebiedsfonds wordt vrijwillig bepaald. Daarvoor worden door partijen verschillende grondslagen en looptijden toegepast.

4.2. De provincie Drenthe, de initiatiefnemers en het ministerie van EZK hebben hun bijdrage aan het beoogde Gebiedsfonds windpark Oostermoer al bepaald.

Bijdrage provincie Drenthe:

De provincie heeft in de begroting al geruime tijd middelen gereserveerd voor een bijdrage aan gebiedsfonds voor alle windparken die in ontwikkeling zijn binnen Drenthe.

Voor een gebiedsfonds voor het windpark De Drentse Monden en Oostermoer gaat het in totaal om € 1,75 miljoen euro over tien jaar. Deze bijdrage is gebaseerd op een bedrag van ca. € 1.000 per opgestelde MW. Voor het op te zetten Gebiedsfonds windpark Oostermoer komt de bijdrage dan op ca. € 62.400 per jaar met een looptijd van 10 jaar (totaal ca. € 624.000).

Bijdrage van het Rijk:

De provincie heeft mede namens de gemeenten, bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK), gepleit voor een financiële bijdrage van het Rijk aan het Gebiedsfonds (zie brief GS d.d. 14 mei jl.) Met een brief van 26 augustus jl. (zie bijlage) heeft minister Wiebes van EZK laten weten dat het Rijk bij uitzondering gehoor wil geven aan dit verzoek door eenmalig een bedrag van 2,1 mln. beschikbaar te stellen voor de gebiedsfondsen van het windpark De Drentse Monden en Oostermoer. Dit bedrag wordt ineens uitgekeerd via het Provinciefonds waarbij de verdeling aan de provincie wordt overgelaten. Naar rato van het aantal windturbines en een verdeling over 10 jaar levert dat voor het Gebiedsfonds windpark Oostermoer een bijdrage op van ca. € 75.000 p/j. Als richting voor de besteding geeft de Minister aan dat de bijdrage is bedoeld voor de versterking van de structuur in het gebied waarin het windpark zich bevindt en is bedoeld voor de omwonenden van het windpark. Daarbij wordt de intentie om de OAR voorstellen te laten ontwikkelen voor de concrete besteding van de middelen van harte ondersteund.

Bijdrage initiatiefnemers:

Ook het windpark Oostermoer heeft een bijdrage aan het Gebiedsfonds toegezegd. Voor de initiatiefnemers van het windpark Oostermoer is de gedragscode van de Nederlandse Wind Energie Associatie (NWEA) richtinggevend. Op basis van deze gedragscode hebben de initiatiefnemers in de OAR aangegeven in ieder geval € 0,50 per opgewekte MWh te willen bijdragen gedurende een periode van 15 jaar (= looptijd SDE-subsidie). Op basis van € 0,50 per MWh en de geschatte productie, verwachten de initiatiefnemers jaarlijks ca. € 100.000 bij te dragen aan het Gebiedsfonds windpark Oostermoer (totaal € 1.5 mln.).

4.3. De gemeente is vrij om de bijdrage aan het Gebiedsfonds te bepalen.

Hierboven is al aangegeven dat er geen wettelijke regeling of vaste richtlijn bestaat voor een afdracht aan een gebiedsfonds. De gemeente is zodoende vrij om de hoogte en de duur van de bijdrage zelf te bepalen.

4.4. Het is wenselijk om de gemeentelijke bijdragen aan het Gebiedsfonds op elkaar af te stemmen.

Het is wenselijk is om de bijdragen van de gemeenten Aa en Hunze en Borger-Odoorn aan het Gebiedsfonds op elkaar af te stemmen. Dit om te vermijden dat er discussie gaat ontstaan over de vraag waarom er, in een identieke situatie, door de ene gemeente meer of minder wordt bijgedragen aan het Gebiedsfonds. In onderling bestuurlijk overleg met Borger-Odoorn is afgesproken om € 500 per opgestelde MW bij te dragen aan het Gebiedsfonds, met een looptijd van 10 jaar. Aa en Hunze draagt zodoende in totaal € 312.000 bij. Borger-Odoorn zal relatief gezien een gelijke bijdrage leveren die absoluut gezien wel hoger is omdat daar geen 16 maar 29 windturbines worden geplaatst.

Kanttekeningen

4.4. In de OAR leeft de verwachting dat de gemeente de inkomsten uit de OZB voor het windpark volledig zal inzetten voor het Gebiedsfonds zolang het windpark er staat.

De OAR gaat ervan uit dat de gemeente de OZB-inkomsten van het Windpark volledig zal inzetten voor het Gebiedsfonds. Daarover heeft WindNEE in een brief van februari dit jaar bevestiging gevraagd van het college. De hoogte en de looptijd van de bijdrage, zoals deze bestuurlijk is afgesproken met Borger-Odoorn, is lager/minder dan waar de OAR en zijn geledingen op rekenen. De hoogte van de bijdrage, zoals nu wordt voorgesteld, is afgeleid van de verwachte inkomsten uit de OZB. Als looptijd wordt 10 jaar voorgesteld omdat een langere termijn de bevoegdheden van de raad en het college overschrijdt.

Financiën

De financiële bijdrage van € 312.000 voor het Gebiedsfonds kan ten laste van de VAR worden gebracht.

Communicatie

Voor de acceptatie van het windpark is het van belang dat omwonenden die de lasten dragen van het windpark, ook mee kunnen delen in de lusten.

De gemeenten, de provincie en de initiatiefnemers willen hiervoor gezamenlijk een 'Gebiedsfonds windpark Oostermoer' opzetten en bijdragen aan de financiering daarvan.

De gemeente Aa en Hunze stelt een bedrag van in totaal € 312.000 beschikbaar voor het Gebiedsfonds. Voor de besteding van het Gebiedsfonds is inmiddels een OmgevingsAdviesRaad (OAR) in het leven geroepen. In de OAR zijn de belangen van de omwonenden van het windpark Oostermoer breed vertegenwoordigd. De omgeving van het windpark kan via de OAR zelf beslissen over de concrete besteding van het Gebiedsfonds.

Burgerparticipatie

De omgeving is betrokken bij het op te zetten Gebiedsfonds Oostermoer via de OAR.

Uitvoering

Als duidelijk is wat alle partijen precies gaan bijdragen aan het Gebiedsfonds zal vervolgens gekeken moeten worden naar het financiële beheer van dit fonds. Naar voorbeeld van andere gebiedsfondsen in Nederland lijkt de gemeente daarvoor de meest aangewezen instantie. Hierover zal eerst nog afstemming moeten worden gezocht met de andere partijen die bijdragen aan het fonds.

Bijlagen

- Brief GS van Drenthe aan het ministerie van EZK
- Brief Minister Wiebes EZK aan GS provincie Drenthe
- Brief Platform WindNEE aan B&W en raad

Het college van de gemeente Aa en Hunze,

mevrouw mr. M. Tent
secretaris

de heer A.W. Hiemstra
burgemeester